

Zápis z 22. jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací (Výbor VaK) ze dne 03. 6. 2021

Místo konání: Jednání proběhlo formou videokonference.

Přítomni: Zástupci z řad MF, MPO, MŽP, HK ČR, SMO ČR, ČMKOS, ASO ČR, ERÚ, ČSÚ a MZe. Z jednání byli omluveni zástupci z řad Úřadu vlády ČR a SMS ČR. Elektronický seznam přítomných účastníků je veden u tajemníka Výboru VaK.

Pozvánka na jednání od Ing. Aleše Kendíka, náměstka pro řízení sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a současně předsedy Výboru VaK, byla odeslána e-mailovou poštou dne 17. 5. 2021. Z důvodu epidemiologické situace v ČR a doporučení omezovat osobní účasti na jednáních, byla zvolena forma jednání pomocí videokonference.

1. Úvod

Předseda Výboru VaK Ing. Aleš Kendík (dále také jen „Předseda“) zahájil jednání v 10:00 hodin a přivítal zúčastněné.

Program jednání s příloženými pracovními podklady byl rozeslán e-mailovou poštou dne 19. 5. 2021. K programu nebyly vzneseny žádné připomínky.

Předseda dále jednání postoupil ke druhému bodu programu.

2. Informace MZe, Zpráva z benchmarkingu vlastníků a provozovatelů VaK za rok 2019

Zástupce MZe informoval přítomné o zjištěních a závěrech benchmarkingu za rok 2019 formou stručné prezentace. Nově bylo v benchmarkingu zavedeno sledování míry obnovy infrastruktury VaK (jako roční % obnovených km sítí z celkové délky sítí) a dále sledování dostupnosti poskytovaných služeb z hlediska sociální únosnosti cen. Opět se potvrdil vliv vysokého stupně atomizace trhu.

Předseda požádal členy Výboru VaK o zaslání připomínek k předloženému materiálu nejpozději do 15. 7. 2021 a informoval o následném postupu, kdy po zapracování připomínek členů Výboru VaK se Zpráva z benchmarkingu uveřejní na webu MZe k připomínkování odborné a laické veřejnosti. Proces vypořádání připomínek by měl být ukončen začátkem podzimu a následně bude zveřejněná konečná verze Zprávy z benchmarkingu za rok 2019, o čemž budou členové Výboru VaK informováni.

V rámci diskuze nebyl vznesen žádný dotaz.

Závěr:

Členové Výboru VaK vzali informaci o Zprávě z benchmarkingu vlastníků a provozovatelů za rok 2019 na vědomí a byli požádáni o zaslání připomínek k předloženému materiálu do 15. 7. 2021.

3. Informace MZe, Zpráva o výkonu kontrolní činnosti nad vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu v České republice za rok 2020

Zástupce MZe přednesl informaci o Zprávě o výkonu kontrolní činnosti. Jedná se v pořadí již o pátou zprávu od doby vzniku odboru na MZe. Rok 2020 byl negativně ovlivněn epidemiologickou situací, přesto bylo provedeno 20 kontrol. Za pozornost stojí, že v rozmezí let 2016 až 2020 bylo provedeno cca 200 kontrol přímo u vlastníků a provozovatelů s dopadem cca na 3 mil. odběratelů, což představuje cca 30 % trhu, přestože zatím nebyly předmětem kontrol největší vlastníci či provozovatelé. Cílem zprávy je mimo jiné stručné shrnutí výsledků z kontrol plnění základních povinností vyplývajících vlastníkům či provozovatelům ze ZVK. V r. 2020 se MZe také zaměřilo na cílené oslovení vytipovaných provozovatelů ohledně vykazování ztrát vody a na identifikaci těch vlastníků VaK, kteří s vyšší mírou pravděpodobnosti neplní povinnosti vyplývající ze ZVK ve vztahu k VÚME, VÚPE a porovnání, jak bylo mimo jiné konstatováno na předešlém jednání. Zpráva obsahuje i určité shrnutí za předešlé pětileté období. Z vyhodnocení je zřejmé, že u společností, u kterých je činnost související se správou či provozováním jejich jedinou nebo převažující činností, je chybovost nižší, a to zejména u závažnějších nedostatků. U menších subjektů je zjevné, že kvalitu péče o majetek výrazně ovlivňuje přístup jejich odborného zástupce. Je třeba také zmínit, že provedené kontroly plní v nemalé míře i úlohu edukativní a to zejména u menších subjektů, které si zajišťují správu a provoz svým jménem. Za pozornost stojí i kapitola vztahující se k řešení stížností, největší počet podání zahrnuje zejména problematiku stanovování množství dodávky pitné vody či odvádění odpadních vod, což ovlivňuje výši plateb za vodné a stočné.

Předseda Výboru VaK upozornil na realizované korespondenční kontroly, v rámci kterých se MZe zaměřilo na prověření plnění zákonných povinností ze strany pravděpodobných vlastníků – tj. subjektů, které vlastní infrastrukturu, ale neplní povinnosti vyplývající ze zákona. MZe průběžně tyto skutečnosti vyhodnocuje s cílem zjednatí nápravy v těchto případech i z pohledu celého sektoru VaK.

Následně byla otevřena diskuse:

V rámci diskuze byl konzultován další plánovaný postup výkonu kontrol v roce 2021. Předpokládaný začátek realizace kontrol je začátkem září. Interním cílem MZe je výkon jedné kontroly týdně, pokud to dovolí situace. MZe se zase chce na tuto úroveň opětovně dostat.

Závěr:

Výbor VaK vzal uvedené informace o Zprávě o výkonu kontrolní činnosti nad vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu v České republice za rok 2020 na vědomí. Zpráva bude uveřejněna na webu MZe.

4. MF, Pracovní návrh cenové regulace oboru VaK pro období 2022 – 2026

Předseda konstatoval, že tento bod jednání je dnes zásadní a navazuje na předešlé dohodnuté závěry. Následně předal slovo zástupcům z řad MF.

Zástupci MF krátce zrekapitulovali postup projednávání cenového výměru Výborem VaK. Návrh cenového výměru byl členům Výboru VaK zaslán v rámci minulého zasedání a proběhla k němu diskuse. Po zapracování návrhů z diskuze poslalo MF cenový výměr členům Výboru VaK i s jednotlivými parametry. Následně MF obdrželo připomínky

od jednotlivých členů Výboru VaK. Některá připomínková místa vnesla zásadní připomínky. Vypořádání vnesených připomínek bylo účastníkům zasláno dne 1. 6. 2021.

V rámci otevřené diskuze k vypořádání připomínek byly blíže vysvětleny následující připomínky:

1. Zástupce HK ČR poděkoval za práci na cenovém výměru ze strany MF a MZe a poděkoval za možnost zúčastnit se jednání jako partner. Předložený cenový výměr HK ČR podporuje. Upozornil na problematiku dvousložkové ceny s tím, že chápe vysvětlení MF vrátit se k přenastavení % sazeb v budoucnu. Nicméně by mělo dojít k přenastavení výše sazeb dříve než za pět let.

Zástupci MF informovali, že problematiku vnímají a ještě se k ní v budoucnu vrátí. Změny v cenovém výměru jsou významné, a proto z opatrnosti přistoupili k tomu, že % výši sazeb neměnili před vyhodnocením dopadu nového cenového výměru na sektor.

2. K připomínce č. 11 – pravděpodobně dojde k nárůstu většího množství žádostí o povolení výjimky k překročení maximální výše přiměřeného zisku. Bude MF schopno na žádosti reagovat?

MF uvedenou situaci vnímá a je připraveno žádosti odbavovat co nejrychleji.

3. Zástupce Svazu měst a obcí ČR rovněž poděkoval za vypořádání připomínek a připojil se k připomínce HK ČR, aby došlo k úpravě výše % sazeb pro dvousložkovou cenu dříve než za 5 let. Současná výše % sazeb je nízká.
4. Zástupce MŽP informoval, že vnesli zásadní připomínku související s obavou z možného několikanásobného zvýšení 7 % úrovně přiměřeného zisku. Uvedená připomínka byla MŽP vysvětlena, a to na základě analýzy vzorku více než 1000 kalkulací, podle které nehrozí překročení 7 % stropu. Proto MŽP zásadní připomínku přehodnocuje a akceptuje její vysvětlení s výhradou, že MŽP k tomu nemá potřebná data a věří analýze a datům MF. MŽP nemá problém s novou filozofií výpočtu zisku (navázání na podíl infrastrukturního majetku pro vlastníka a provozovatele), naopak vítá určité provázání s plánem obnovy. Požádalo zástupce MF o opětovné vysvětlení, jestli je v cenovém výměru zakomponován prvek dělení úspor (prostřednictvím vyrovnávací kalkulace). Pokud by tomu tak bylo, pak by se jednalo o model, který by bylo možné obhájit i směrem k evropským dotacím, čímž by se teoreticky mohla odstranit dvoukolejnost zjednodušeného finančního modelu a cenového výměru.

Zástupce MF vysvětlil, že navržený princip dělení úspor obsažený v cenovém výměru v podstatě přebírá princip ze současných pravidel OPŽP. Pokud tedy někdo sníží náklady, které byly plánovány, dojde k navrácení těchto úspor zpátky do systému prostřednictvím vyrovnávací položky. Teoreticky se může vyskytnout i situace, kdy je plánován náklad, který se nerealizuje, tj. nejedná se o úsporu. V tomto případě by to nebylo dělení úspor, ale jednalo by se o povinnost vrátit tyto nerealizované náklady do systému. Je nutno zdůraznit, že tím, že se zavádí vyrovnávací kalkulace, se nezpochybňuje povinnost regulovaných subjektů kalkulovat oprávněně, a to podle oprávněných předpokladů. Pokud by regulovaný subjekt kalkuloval neoprávněně (z jakéhokoliv důvodu) a pak by počítal s tím, že to vrátí, není to přípustné a je to

postup, který může MF i nadále kontrolovat (kalkulace v rozporu s postupy věcně usměrňované ceny). Do budoucna se MF nebrání ani definování věcných parametrů, které by formou malusů upravovaly možnost uplatnění zisku k rozdělení. Před možným zavedením principu využívání věcných parametrů bude MF po dobu 5 let sbírat data a vyhodnocovat je. Prozatím taková sada parametrů a jim odpovídajících dat, která by byla použitelná na všechny regulované subjekty, neexistuje.

K doplňujícímu dotazu zástupce MŽP týkajícímu se možnosti úpravy dělení úspor v smlouvě mezi vlastníkem a provozovatelem, která může upravovat, zda se úspora dostane do zisku provozovatele anebo se vrátí zpět ve vodném a stočném. Vlastník a provozovatel mají možnost si v rámci smlouvy navrhnout vlastní parametry upravující postup při dělení úspor. Podle zástupce MF tato možnost zahrnutí úspor nákladů do zisku provozovatele je teoreticky možná jen v případě, že provozovatel už nečerpá maximální hodnotu zisku. Hodnota zisku může být navýšena jen do jeho vypočtené maximální hodnoty. Je to věcí dohody mezi vlastníkem a provozovatelem, jedná se o věcnou záležitost, a proto by se MF v rámci realizace vzdělávacích akcí rádo spojilo s MZe a MŽP a konzultovalo náplň vysvětlujících materiálů, které by měly obsahovat i věcná doporučení pro nastavení možného systému dělení úspor mezi vlastníka a provozovatele v rámci smluvního vztahu. Je známé, že tyto systémy už v současnosti ve smlouvách existují. Je možné se těmito limity inspirovat. Zástupce MŽP konstatoval, že by v takovémto případě bylo možné nevyužívat samostatné nástroje pro dělení úspor v rámci OPŽP, ale v případě dotací by se mohl použít odkaz na existující princip v rámci cenového výměru.

5. Zástupce MZe poděkoval za práci na cenovém výměru a uvedl, že MZe podporuje tento návrh cenového výměru. Vznesené připomínky byly ze strany MF vysvětleny a MZe je s nimi srozuměno. Chce však požádat o opětovné zvážení připomínky č. 22 – doplnění specifikace nájemného podle stávající úpravy. Zástupce MF konstatoval, že připomínku opětovně zváží.
6. Zástupce MF uvedl, že by potřeboval projednat problematiku sběru dat, která se přímo váže na specifikaci sbíraných dat podle vyhlášky č. 428/2001 Sb., a dále zda bude možné v termínu k 30. 6. 2021, kdy je plánován podpis cenového výměru, se odvolat na novelu vyhlášky č. 428/2001 Sb.

Zástupci MZe poskytnou MF informaci o datu projednání vyhlášky č. 428/2001 Sb. Legislativní radou vlády. Novela vyhlášky čeká na projednání v Legislativní radě vlády. MZe potřebuje na přípravu systému pro sběr dat a jeho testování více času a je tedy nutné, aby se v prvním roce šlo systémem dvojitého vykazování dat (MF bude sbírat kalkulační údaje dle nové struktury podle vyhlášky s odloženou účinností). Zástupce HK ČR konstatoval, že regulované subjekty s touto situací počítají.

Zástupce MF dále navrhl znění usnesení.

Výbor VaK souhlasí s vypořádáním připomínek k předloženému návrhu cenového výměru a souhlasí, aby navržený cenový výměr po zohlednění všech návrhů, které vznikly z tohoto jednání, byl předložen do 30. 6. 2021 k podpisu ministryni financí.

Předseda Výboru VaK dal o navrženém usnesení hlasovat.

Výsledky hlasování: Pro – 11, Proti – 0, Zdržel se - 0

Závěr:

Výbor VaK jednohlasně přijal k bodu 4 navržené usnesení, které tvoří přílohu č. 1 zápisu.

5. Různé

V rámci tohoto bodu nebyly členy Výboru VaK předneseny a projednány žádné další skutečnosti.

Předseda Výboru VaK poděkoval za účast a jednání ukončil. Další jednání se uskuteční v průběhu podzimu 2021.

Zapsali: Ing. Želmíra Macková, MBA

Ing. Radek Hospodka, tajemník

Schválil: Ing. Aleš Kendík

Předseda

Příloha: Usnesení č. 10

Originál zápisu je uložen u tajemníka Výboru VaK.